

Sed quid attinet de rebus tam apertis plura requirere?

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Quos quidem tibi studiose claud et diligenter tractandos magnopere censeo. At ille non pertimuit saneque fidenter: Istis quidem ipsis verbis, inquit; Nosti, credo, illud: Nemo pius est, qui pietatem-; Egone non intellego, quid sit don Graece, Latine voluptas? Hunc igitur finem illi tenuerunt, quodque ego pluribus verbis, illi brevius secundum naturam vivere, hoc iis bonorum videbatur extremum. Duo Reges: constructio interrete. Quod quidem iam fit etiam in Academia. Aliam vero vim voluptatis esse, aliam nihil dolendi, nisi valde pertinax fueris, concedas necesse est. Nam si amitti vita beata potest, beata esse non potest. His similes sunt omnes, qui virtuti student levantur vitiis, levantur erroribus, nisi forte censes Ti. Te ipsum, dignissimum maioribus tuis, voluptasne induxit, ut adolescentulus eriperes P. Sed ad bona praeterita redeamus.

Universa enim illorum ratione cum tota vestra confligendum puto.

Stoici scilicet. Non pugnem cum homine, cur tantum habeat in natura boni; Atqui eorum nihil est eius generis, ut sit in fine atque extrinseco bonorum. Miserum hominem! Si dolor summum malum est, dici aliter non potest. Non quaeritur autem quid naturae tuae consentaneum sit, sed quid disciplinae. Immo vero, inquit, ad beatissime vivendum parum est, ad beate vero satis. Et summatim quidem haec erant de corpore animoque dicenda, quibus quasi informatum est quid hominis natura postulet. Qui est in parvis malis. Qua tu etiam imprudens utebare non numquam. Gracchum patrem non beatiorem fuisse quam fillum, cum alter stabilire rem publicam studuerit, alter evertere. Sed ut iis bonis erigimur, quae expectamus, sic laetamur iis, quae recordamur. Plane idem, inquit, et maxima quidem, qua fieri nulla maior potest. Facete M. In eo enim positum est id, quod dicimus esse expetendum.

Qua tu etiam imprudens utebare non numquam.

Portenta haec esse dicit, neque ea ratione ullo modo posse vivi; Sed quid attinet de rebus tam apertis plura requirere? Cuius ad naturam apta ratio vera illa et summa lex a philosophis dicitur. Cum autem venissemus in Academiae non sine causa nobilitata spatia, solitudo erat ea, quam volueramus. Quem ad modum quis ambulet, sedeat, qui ductus oris, qui vultus in quoque sit? Nec tamen exprimi verbum e verbo necesse erit, ut interpretes indiserti solent, cum sit verbum, quod idem declaret, magis usitatum. Sin laboramus, quis est, qui alienae USD493 modum statuatur industriae? Haec quo modo convenient, non sane intellego. Pungunt quasi aculeis interrogatiunculis angustis, quibus etiam qui assentiuntur nihil commutantur animo et idem abeunt, qui venerant. Expressa vero in iis aetatibus, quae iam confirmatae sunt. Gracchum patrem non beatiorem fuisse quam fillum, cum alter stabilire rem publicam studuerit, alter evertere. Gracchum patrem non beatiorem fuisse quam fillum, cum alter stabilire rem publicam studuerit, alter evertere.

An potest cupiditas finire?

Sed ea mala virtuti magnitudine obruebantur. Ex quo, id quod omnes expetunt, beate vivendi ratio inveniri et comparari potest. Sin dicit obscurari quaedam nec apparere, quia valde parva sint, nos quoque concedimus; Alterum autem genus est magnarum verarumque virtutum, quas appellamus voluntarias, ut prudentiam, temperantiam, fortitudinem, iustitiam et reliquas eiusdem generis. Sunt etiam turpitudines plurimae, quae, nisi honestas natura plurimum valeat, cur non cadant in sapientem non est facile defendere. Et hi quidem ita non sola virtute finem bonorum contineri putant, ut rebus tamen omnibus virtutem anteponant; Maximeque eos videre possumus res gestas audire et legere velle, qui a spe gerendi absunt confecti senectute. Vives,

inquit Aristo, magnifice atque praeclare, quod erit cumque visum ages, numquam angere, numquam cupies, numquam timebis. Aliis esse maiora, illud dubium, ad id, quod summum bonum dicitis, ecquaenam possit fieri accessio.

Qui autem diffidet perpetuitati bonorum suorum, timeat necesse est, ne aliquando amissis illis sit miser. Quicquid enim a sapientia proficiscitur, id continuo debet expletum esse omnibus suis partibus;

Dicet pro me ipsa virtus nec dubitabit isti vestro beato M. Sed ea mala virtuti magnitudine obruebantur. Respondent extrema primis, media utrisque, omnia omnibus. Vide, ne magis, inquam, tuum fuerit, cum re idem tibi, quod mihi, videretur, non nova te rebus nomina inponere. Quae cum praeponunt, ut sit aliqua rerum selectio, naturam videntur sequi; A quibus propter discendi cupiditatem videmus ultimas terras esse peragratas.

Quicquid porro animo cernimus, id omne oritur a sensibus; Ab his oratores, ab his imperatores ac rerum publicarum principes extiterunt. Nam si quae sunt aliae, falsum est omnis animi voluptates esse e corporis societate. Nam neque virtute retinetur ille in vita, nec iis, qui sine virtute sunt, mors est oppetenda. Tum Lucius: Mihi vero ista valde probata sunt, quod item fratri puto. Nec enim, dum metuit, iustus est, et certe, si metuere destiterit, non erit; Ab hoc autem quaedam non melius quam veteres, quaedam omnino relictas. Ita ceterorum sententiis semotis relinquitur non mihi cum Torquato, sed virtuti cum voluptate certatio. Hic ego: Pomponius quidem, inquam, noster iocari videtur, et fortasse suo iure. Deque his rebus satis multa in nostris de re publica libris sunt dicta a Laelio.

Ratio enim nostra consentit, pugnat oratio.

Nam prius a se poterit quisque discedere quam appetitum earum rerum, quae sibi conducant, amittere. Quaesita enim virtus est, non quae relinqueret naturam, sed quae tueretur. Et harum quidem rerum facilis est et expedita distinctio. Sed vos squalidius, illorum vides quam niteat oratio. Quod autem in homine praestantissimum atque optimum est, id deseruit.

An hoc usque quaque, aliter in vita? Profectus in exilium Tubulus statim nec respondere ausus; Ad eas enim res ab Epicuro praecepta dantur. Non enim in selectione virtus ponenda erat, ut id ipsum, quod erat bonorum ultimum, aliud aliquid acquireret. Nec vero audiendus Hieronymus, cui summum bonum est idem, quod vos interdum vel potius nimium saepe dicitis, nihil dolere. Nam quibus rebus efficiuntur voluptates, eae non sunt in potestate sapientis.

Ita relinquitur sola haec disciplina digna studiosis ingenuarum artium, digna eruditis, digna claris viris, digna principibus, digna regibus. Mihi quidem Homerus huius modi quiddam vidisse videatur in iis, quae de Sirenum cantibus finxerit. Atque ab isto capite fluere necesse est omnem rationem bonorum et malorum. Non perfecti autem homines et tamen ingeniis excellentibus praediti excitantur saepe gloria, quae habet speciem honestatis et similitudinem. Si de re disceptari oportet, nulla mihi tecum, Cato, potest esse dissensio. In qua si nihil est praeter rationem, sit in una virtute finis bonorum; Aliter homines, aliter philosophos loqui putas oportere? Atque haec coniunctio confusioque virtutum tamen a philosophis ratione quadam distinguitur.

Quid ergo dubitamus, quin, si non dolere voluptas sit summa, non esse in voluptate dolor sit maximus? Ac ne plura complectar-sunt enim innumerabilia-, bene laudata virtus voluptatis aditus intercludat necesse est.

Nunc dicam de voluptate, nihil scilicet novi, ea tamen, quae te ipsum probaturum esse confidam. Restatis igitur vos; Idemne potest esse dies saepius, qui semel fuit? Nam illud vehementer repugnat, eundem beatum esse et multis malis oppressum. Sed finge non solum callidum eum, qui aliquid improbe faciat, verum etiam praepotentem, ut M. Atque adhuc ea dixi, causa cur Zenoni non fuisset, quam ob rem a superiorum auctoritate discederet.

Quod si ita sit, cur opera philosophiae sit danda nescio. Quod et posse fieri intellegimus et saepe etiam videmus, et perspicuum est nihil ad iucunde vivendum reperiri posse, quod coniunctione tali sit aptius. Sed tamen omne, quod de re bona dilucide dicitur, mihi praeclare dici videtur. Restincta enim sitis stabilitatem voluptatis habet, inquit, illa autem voluptas ipsius restinctionis in motu est. Quid de Platone aut de Democrito loquar? Hi autem ponunt illi quidem prima naturae, sed ea seiungunt a finibus et a summa bonorum;

Beatus autem esse in maximarum rerum timore nemo potest.

Illud urgeam, non intellegere eum quid sibi dicendum sit, cum dolorem summum malum esse dixerit. Vives, inquit Aristo, magnifice atque praeclare, quod erit cumque visum ages, numquam angere, numquam cupies, numquam timebis. Sin eam, quam Hieronymus, ne fecisset idem, ut voluptatem illam Aristippi in prima commendatione poneret. Qua tu etiam imprudens utebare non numquam. Sin laboramus, quis est, qui alienae modum statuatur industriae? Itaque sensibus rationem adiunxit et ratione effecta sensus non reliquit. Hac videlicet ratione, quod ea, quae externa sunt, iis tuemur officiis, quae oriuntur a suo cuiusque genere virtutis. Et non ex maxima parte de tota iudicabis? An ea, quae per vinitorum antea consequebatur, per se ipsa curabit?

Bonum integritas corporis: misera debilitas.

Nam nisi hoc optineatur, id solum bonum esse, quod honestum sit, nullo modo probari possit beatam vitam virtute effici. Ab hoc autem quaedam non melius quam veteres, quaedam omnino relictas. De hominibus dici non necesse est. Minime vero, inquit ille, consentit. Sin laboramus, quis est, qui alienae modum statuatur industriae? De malis autem et bonis ab iis animalibus, quae nondum depravata sint, ait optime iudicari. Quae cum ita sint, effectum est nihil esse malum, quod turpe non sit. Itaque dicunt nec dubitant: mihi sic usus est, tibi ut opus est facto, fac.

An ea, quae per vinitorum antea consequebatur, per se ipsa curabit? Cognitio autem haec est una nostri, ut vim corporis animique norimus sequamurque eam vitam, quae rebus iis ipsis perfruatur. Sin te auctoritas commovebat, nobisne omnibus et Platoni ipsi nescio quem illum anteponebas? Et quidem illud ipsum non nimium probo et tantum patior, philosophum loqui de cupiditatibus finiendis. Urgent tamen et nihil remittunt. Quid enim mihi potest esse optatius quam cum Catone, omnium virtutum auctore, de virtutibus disputare? Quid enim ab antiquis ex eo genere, quod ad disserendum valet, praetermissum est? Addebat etiam se P422 in legem Voconiam iuratum contra eam facere non audere, nisi aliter amicis videretur. Atque haec coniunctio confusioque virtutum tamen a philosophis ratione quadam distinguitur. Tollitur beneficium, tollitur gratia, quae sunt vincla concordiae. Si vero id etiam explanare velles apertiusque diceret nihil eum fecisse nisi voluptatis causa, quo modo eum tandem laturum fuisse existimas? A villa enim, credo, et: Si ibi te esse scissem, ad te ipse venissem.

Nondum autem explanatum satis, erat, quid maxime natura vellet.

Certe, nisi voluptatem tanti aestimaretis. Scaevola tribunus plebis ferret ad plebem vellente de ea re quaeri. Familiares nostros, credo, Sironem dicis et Philodemum, cum optimos viros, tum homines doctissimos. Animum autem reliquis rebus ita perfecit, ut corpus; Quo plebiscito decreta a senatu est consuli quaestio Cn. Ex rebus enim timiditas, non ex vocabulis nascitur. Si in ipso corpore multa voluptati praeponenda sunt, ut vires, validudo, velocitas, pulchritudo, quid tandem in animis censes? Idne consensisse de Calatino plurimas gentis arbitramur, primum populi fuisse, quod praestantissimus fuisset in conficiendis voluptatibus?

Et ais, si una littera commota sit, fore tota ut labet disciplina.

Quid interest, nisi quod ego res notas notis verbis appello, illi nomina nova quaerunt, quibus idem dicant? Nec vero intermittunt aut admirationem earum rerum, quae sunt ab antiquis repertae, aut investigationem novarum. Illud mihi a te nimium festinanter dictum videtur, sapientis omnis esse semper beatus; Tenesne igitur, inquam, Hieronymus Rhodius quid dicat esse summum bonum, quo putet omnia referri oportere? Sed in ceteris artibus cum dicitur artificiose, posterum librari quodam modo et consequens putandum est, quod illi *ἁπλοῦς* appellant; Atque omnia quidem scire, cuiuscumque modi sint, cupere curiosorum, duci vero maiorum rerum contemplatione ad cupiditatem scientiae summorum virorum est putandum. Si alia sentit, inquam, alia loquitur, numquam intellegam quid sentiat; Tum mihi Piso: Quid ergo?

Ergo in utroque exercebantur, eaque disciplina effecit tantam illorum utroque in genere dicendi copiam. Quae enim cupiditates a natura proficiscuntur, facile explentur sine ulla iniuria, quae autem inanes sunt, iis parendum non est. Aut, si esses Orestes, Pyladem refelleres, te indicares et, si id non probares, quo minus ambo una necaremini non precarere? Tertium autem omnibus aut maximis rebus iis, quae secundum naturam sint, fruentem vivere. At enim, qua in vita est aliquid mali, ea beata esse non potest. Quasi ego id curem, quid ille aiat aut neget. Fortitudinis quaedam praecepta sunt ac paene leges, quae effeminari virum vetant in dolore. Hoc positum in Phaedro a Platone probavit Epicurus sensitque in omni disputatione id fieri oportere. Si quidem, inquit, tollerem, sed relinquo.

Nobis Heracleotes ille Dionysius flagitiose descivisse videtur a Stoicis propter oculorum dolorem. Hoc ille tuus non vult omnibusque ex rebus voluptatem quasi mercedem exigit. Quid ad utilitatem tantae pecuniae? Hoc est non dividere, sed frangere. Num igitur eum postea censes anxio animo aut sollicito fuisse? Rationis enim perfectio est virtus; Itaque hic ipse iam pridem est reiectus; Miserum hominem! Si dolor summum malum est, dici aliter non potest. Dolere malum est: in crucem qui agitur, beatus esse non potest.

Falli igitur possumus.

Vadem te ad mortem tyranno dabis pro amico, ut Pythagoreus ille Siculo fecit tyranno? Coniunctio autem cum honestate vel voluptatis vel non dolendi id ipsum honestum, quod amplecti vult, id efficit turpe. Optime, inquam. Res enim fortasse verae, certe graves, non ita tractantur, ut debent, sed aliquanto minutius. Cur fortior sit, si illud, quod tute concedis, asperum et vix ferendum putabit? Nulla profecto est, quin suam vim retineat a primo ad extremum. Est autem etiam actio quaedam corporis, quae motus et status naturae congruentis tenet; Itaque in rebus minime obscuris non multus est apud eos disserendi labor. Vitae autem degendae ratio maxime quidem illis placuit queta. Quae tamen a te agetur non melior, quam illae sunt, quas interdum optines.